

provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
p/a Statengriffie

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Monitoringrapportage Europese subsidies, peildatum 1 september 2021	104525		

Middelburg, 1 februari 2022

Geachte voorzitter,

Ieder halfjaar stelt ERAC een monitoringrapportage op over de resultaten van Europese financieringsresultaten die in Zuid-Nederland neergeslagen zijn. Wij bieden u de rapportage met peildatum 1 september 2021 aan.

Deze rapportage betreft de periode 1 januari 2014 tot 1 september 2021. Omdat de (Europese) programmaperiode de jaren 2014 tot en met 2020 betrof, is daarmee sprake van een eindrapportage over die gehele programmaperiode.

In deze brief geven wij een korte analyse van deze financieringsresultaten. Aansluitend schetsen wij u de subsidieprogramma's onder provinciaal beheer met een korte analyse van de resultaten en een (bestuurlijke) vooruitblik.

Over de ontwikkeling van enkele grote subsidieprogramma's (het Just Transition Fund, de Recovery and Resilience Facility en het Nationaal Groeifonds) verwachten wij u in de loop van het eerste halfjaar 2022 te kunnen informeren. Een deel van die informatie hangt immers samen met de kabinetsformatie en de voorbereidingen voor het indienen van het Operationeel Programma voor het JTF lopen. In het regeerakkoord "Omzien naar elkaar en vooruit kijken naar de toekomst" is over dit fonds (bij financiën) opgenomen: "De coalitie gebruikt daarnaast de middelen uit het Europees herstelfonds ter financiering van de plannen uit onder meer dit coalitieakkoord."

Algemeen

Multiplier

De multiplier is uitgesplitst naar de regie:

	Multiplier
Programma's onder regionale regie	2,49
Programma's onder nationale regie	2,00
Programma's onder Europese regie	1,34

Dit betreft de multiplier, de vermeerderingsfactor vanuit de inbreng van Europese bijdragen. De multiplier vanuit de provinciale bijdragen is niet berekend maar is aanmerkelijk hoger (omdat de provinciale cofinanciering lager is dan de Europese bijdrage).

Uitgesplitst naar subsidieprogramma bedragen de multipliers:

	Multiplier
ELFPO (PO3)	2,86
Interreg 2 Zeeën	2,00
Interreg Vlaanderen-Nederland	2,00
OPZuid	2,86

Uit de monitoringrapportage blijkt dat Zeeland in de periode 1 januari 2014 tot 1 september 2021 in totaal € 711.767.663 mln. aan Europese financiering heeft ontvangen:

- Europese subsidies €140.994.822 mln. voor 508 projecten,
- €382.260.808 mln. EIB-gelden en
- €188.512.033 mln. (periode 2017-2020) GLB-betalingen.

Voor de subsidieprogramma's onder provinciale regie zijn de ontvangsten in dezelfde periode:

- Interreg 2 Zeeën € 18.547.290,-- voor 34 Zeeuwse projecten,
- Interreg Vlaanderen-Nederland € 9.313.516,-- voor 35 Zeeuwse projecten en
- OP Zuid 2014-2020 € 9.394.988,-- voor 38 projecten.

Subsidieprogramma's onder provinciale regie

OPZuid 2014-2020

Van het Zuid-Nederlands budget voor OPZuid 2014-2020 is in de periode tot 1 september 2021 in totaal € 9,3 mln. voor 38 projecten neergeslagen in Zeeland. In Zuid-Nederland is een totaalbedrag van € 103 mln. is neergeslagen voor 176 projecten.

Hier hoort een belangrijke kanttekening bij: omdat REACT-EU deel uitmaakt van OPZuid 2014-2020 zijn de resultaten in de rapportage meegenomen voor zover er subsidiebeschikkingen zijn. Voor enkele projectaanvragen was die beschikking echter nog niet afgegeven vanwege de complexiteit van de financiële toets (het betreft vooral bedrijven in financiële problemen). Met de eerstvolgende rapportage zal dus een totaalbeeld voor OPZuid 2014-2020 beschikbaar zijn.

Subsidieontvangers

Bedrijven zijn de belangrijkste ontvangers van OP Zuid-subsidies: ca. 61%. Onderzoeks- en opleidingsinstellingen ontvangen ca. 20% en overheid ca. 18% (waar de laatste 1% terecht komt is niet bekend).

Op zich niet zo'n vreemde constatering omdat innovaties nu eenmaal vooral in het bedrijfsleven en bij onderzoeks- en kennisinstellingen vorm krijgen.

Kansen vergroten

Om de kansen voor Zeeland te vergroten hebben wij bij de voorbereiding van de Regionale Innovatie Strategie 2021-2027 ingezet op meer stimulering van toepassingsgerichte innovaties met maatschappelijke impact en economisch perspectief als hoger doel.

Aanvullend zijn er afgelopen jaren ervaringen opgedaan met o.a. thematische openstellingen en gerichte (lees: provinciale) openstellingen. Gebleken is dat ook die een gunstig effect hadden op de kansen voor innovaties door Zeeuwse partners.

Interreg Vlaanderen/Nederland

Interreg Vlaanderen/Nederland is een programma onder regionale regie. De multiplier bedraagt 2,0 net als de andere Interreg VA-programma's. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hoger subsidiepercentage. Hierdoor zijn het cofinancieringsbedrag en de eigen bijdrage lager en levert een Europese euro dus minder op.

In totaal is voor 35 projecten een bedrag van € 9.313.516,-- ontvangen.

Subsidie ging o.a. naar projecten die een bevorderende werking hebben op biodiversiteit, circulaire economie, CO2 reductie, energie-efficiëntie en onderzoek en innovatie.

Ook ontvingen projecten subsidie voor de ondersteuning van milieuvriendelijke productieprocessen. Daarnaast hebben een aantal projecten zich gericht op de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt (m.n. in de techniek en zorg).

Kenmerkend voor projecten binnen Interreg Vlaanderen-Nederland is de diversiteit van partnerschappen (overheden, mkb en grote ondernemingen, scholen en kennisinstellingen en verenigingen en stichtingen) inclusief de altijd aanwezige samenwerking met Vlaanderen. Ieder project draagt dus ook bij aan het versterken van de grensregio en daarmee het bevorderen van economische en sociale integratie.

Een paar goede voorbeelden van projecten binnen dit programma zijn Grenspark Groot Saeftinghe, Smart Sediment (ophogen Roggenplaat) en North Sea Port Talent (grensoverschrijdende samenwerking in het havengebied om arbeidsmarktproblemen op te lossen).

Interreg 2Zeeën

Interreg 2Zeeën is ook een programma onder regionale regie. De multiplier bedraagt 2,0. Het subsidiepercentage is normaal gesproken 60% van de subsidiabele kosten. In het geval er sprake zou kunnen zijn van staatssteun wordt dit gemitigeerd door een aantal maatregelen om dit in te kaderen en kan de subsidie teruggebracht zijn naar een lager percentage.

In totaal is voor 34 projecten een bedrag van € 18.547.290,-- ontvangen. Er worden op dit moment geen nieuwe projecten meer goedgekeurd. Het budget uit de periode 2014-2020 is gecommiteerd, wanneer geld vrijvalt omdat projecten niet hun gehele subsidie claimen, kan het besluitvormend orgaan het vrijgevallen bedrag toekennen aan reeds goedgekeurde projecten die extra budget nodig hebben. Het 2 Zeeën Programma krijgt vanwege de Brexit geen vervolg in de periode 2021-2027. Wel wordt ingezet op de toeleiding van mogelijke Zeeuwse projecten naar de Interreg B programma's.

POP3

Ook POP3 (ELFPO in de rapportage, Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling) is een programma onder regionale regie. Ook hiervan bedraagt de multiplier 2,86.

In totaal is voor 126 projecten een bedrag van € 24.217.409,-- ontvangen. Met betrekking tot ELFPO laat onderliggende rapportage geen wezenlijk verschil zien ten opzichte van voorgaande periode. Dit is te verklaren. De POP3 periode (2014-2020) was grotendeels landelijk afgerond en kende geen nieuwe openstellingen meer. Met het besluit tot verlenging van POP3 (2021, 2022) worden thans nieuwe openstellingen mogelijk gemaakt. In de komende rapportages moeten de eerste effecten hiervan zichtbaar worden.

Naast inspanningen op provinciaal niveau, is Zeeland bovendien betrokken bij landelijke voorbereidingen op de nieuwe GLB programmaperiode (2023 e.v.). Daarnaast draagt Zeeland bij aan regelingen voor een Europese Herstel Fonds (EHF) met betrekking tot ELFPO. Dit gaat om Europese coronaherstelmiddelen, die via landelijke regelingen worden uitgerold. De cijfers maken geen onderdeel uit van deze rapportage, aangezien dit landelijke regelingen betreft. De middelen die vanuit deze regeling beschikbaar komen kunnen echter wezenlijk gaan bijdragen aan het Zeeuws belang.

Daarnaast kent het GLB, waaraan het ELFPO gekoppeld is, nog directe betalingen, betalingen voor markt- en prijsbeleid en betalingen voor plattelandsbeleid. Deze betalingen worden echter niet bijgehouden voor de programmaperiode 2021-2020. Uit de rapportage kan afgeleid worden dat deze betalingen zo'n €45 à €50 mln. per jaar bedragen.

Welke trends zien wij?

Uit de praktijk van deze vier subsidieprogramma's constateren wij dat er veel goede initiatieven zijn in Zeeland, die zeker de moeite waard zijn. Met name op toepassingsgebied worden er veel ideeën uitgedacht en getest.

Voorts zien wij dat niet alle aanvragen met subsidie gehonoreerd worden. Daaraan liggen een aantal oorzaken ten grondslag:

1. Initiatiefnemers zijn onvoldoende op de hoogte van de subsidiemogelijkheden of laten zich daar niet over informeren. Dit werkt twee kanten op: enerzijds blijken subsidieaanvragen niet goed aan te sluiten bij de –voorwaarden. Anderzijds vernemen wij sporadisch signalen dat goede initiatieven zonder subsidie geïnitieerd worden of dat om verkeerde redenen voor andere subsidieprogramma's gekozen wordt
2. Initiatiefnemers laten zich, zonder nadere informatie, afschrikken door de verplichtingen die bij subsidies horen en/of de kosten die daarmee gemoeid zijn (administratie, verantwoording). In de meeste gevallen blijkt bij navraag sprake te zijn van een vooringenomen standpunt en dat dientengevolge géén navraag wordt gedaan of subsidie wordt aangevraagd. Bij navraag zouden zij leren dat een deel van de uitvoeringskosten van projecten deel uit kunnen maken van de subsidieaanvraag en dus gesubsidieerd kunnen worden;

3. De ingediende aanvragen sluiten onvoldoende aan op de subsidievoorwaarden. Initiatiefnemers zijn vaak zeer pragmatisch ingesteld en zijn deskundig op het gebied van hun initiatief/project. Niet iedere initiatiefnemer/aanvrager realiseert zich echter hoe het goede initiatief vertaald moet worden naar de beleidsdoelstellingen van de subsidieverlener (i.c. provinciale en Europese doelstellingen);
4. De subsidiebudgetten hebben een plafond en zijn begrensd waardoor niet alle aanvragen kunnen worden gehonoreerd.
5. De Regionale Innovatie Strategie 2014-2020 bood onvoldoende perspectief voor Zeeland. Deze innovatiestrategie ging vooral uit van excellentie en wetenschappelijk onderzoek naar innovaties. Met die uitgangspunten bleken de kansen voor Zeeland beperkt te zijn omdat in Zeeland de focus is gericht op toepassingsgerichte innovatie;
6. Bij een proef met thematische openstellingen (OP Zuid, zoals voor logistiek en maintenance) bleken er voldoende mogelijkheden te zijn om Zeeuwse initiatieven te honoreren. Daarom is in 2021 met React EU met succes ingezet op thematische invulling (in combinatie met een gerichte openstelling c.q. subsidieplafond per provincie). Dat succes heeft er zich in vertaald dat het voor Zeeland beschikbare budget ook volledig is toegekend aan Zeeuwse projecten.

Hoe kansen vergroten?

Wij zetten op verschillende manieren in om de kansen voor Zeeuwse innovatiepartners te vergroten.

De Regionale Innovatiestrategie 2021-2027 (de RIS) is daarbij een belangrijk hulpmiddel. De huidige RIS werkt vanuit vijf transities (energie, klimaat, grondstoffen, landbouw & voeding en gezondheid), een verbreed innovatiebegrip (waaronder toepassingsgerichte innovaties) en verbrede doelgroepen (waaronder MKB) naar economisch perspectief en maatschappelijke impact. Hiermee sluiten de uitgangspunten goed aan bij de Zeeuwse situatie en daarmee zijn de kansen voor Zeeland fors toegenomen. Naast de wijzigingen in de uitgangspunten, zullen ook thematische en gerichte openstellingen vaker toegepast gaan worden.

Omdat de RIS uitgaat van transities zijn intern verbindingen met de programma- en opgaveteams versterkt. Zo is een deel van de functionele budgetten beschikbaar voor cofinanciering en kan er in een zeer vroeg stadium aangestuurd worden op specifieke doelen/ontwikkelingen. Bij de voorbereiding van de concrete openstellingen zullen deze interne verbindingen ook leiden tot meer en nauwere betrokkenheid van de inhoudsdeskundigen uit de verschillende programmateams.

Behalve interne verbindingen, leggen wij uiteraard ook verbindingen met bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties. Niet alleen om kennis van en het bewustzijn over de (Europese) subsidiemogelijkheden te vergroten. Ook werken wij samen met deze netwerkpartners aan ontwikkeling van het projectopbouwend vermogen, zodat projecten opgewerkt kunnen worden voor complexer subsidieprogramma's.

Naast deze externe partners, zijn de OZO-partners en onze uitvoeringsorganisaties, zoals Impuls Zeeland en Stimulus programmamanagement (de uitvoeringsorganisatie voor OP Zuid), van belang om de juiste mate en richting van sturing te kunnen geven aan dit complexe netwerk.

Verder neemt de aandacht voor en de kennis over de logische opeenvolging van de verschillende subsidiemogelijkheden en daarmee één aspect van het projectopbouwend vermogen nog steeds toe. Dit komt de kwaliteit van subsidie-/projectaanvragen en daarmee de kansrijkheid ten goede. Voor subsidieprogramma's zoals JTF, Nationaal Groeifonds en het toekomstig RRF zien we mogelijkheden om de stap van haalbaarheidsstudie naar realisatie te ondersteunen: actief ondersteunen van projectideeën en –plannen van potentiële indieners in een vroegtijdig stadium. Daarmee kan immers geanticipeerd en snel gereageerd worden op openstellingen van programma's en op inventarisatievragen vanuit Den Haag en/of Brussel.

Met de openstelling van React EU hebben we reeds gewerkt met deze aangepaste werkwijze. De resultaten zijn positief en we kunnen concluderen dat de weg van toenemend succes lijkt te zijn ingezet. Met bekende en nieuwe partners blijven wij ons inspannen om deze weg een route naar een prachtig eindpunt te laten zijn, waar het toenemend succes van de Europese programma's in Zeeland zich bestendig heeft, partners goed aangesloten zijn op de relevante netwerken en kennis hebben van de Europese programma's en de onderlinge samenwerking prachtige vruchten afwerpt!

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlagen:

1. ERAC monitoringrapportage Europese subsidies peildatum 1 september 2021

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.

